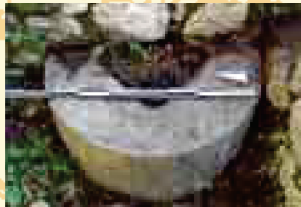

A

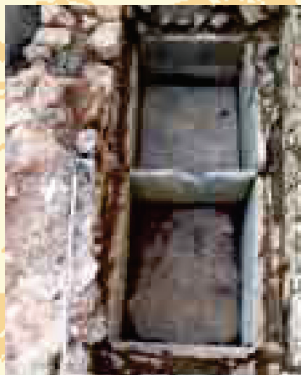
B

C

D

E

92. A Mlin za mljevenje maslina i posude u koje se punilo maslinovo ulje
 B Presa za cijedenje maslinovog ulja
 C, D, neki od mnogobrojnih točkova za mljevenje maslina rasutih po gradu
 F Cistjerna za pretakanje maslinovog ulja («Sarandža») turski period.

PRIVREDA U SREDNJEM VIJEKU

Stari Bar je mrežom karavanskih puteva mnogo bolje povezan sa balkanskim zaleđem od Kotora, Budve, Ulcinja dok je komunikaciju vršio i pomorskim relacijama, preko kojih je bio povezan sa mediteranskim gradovima. Svi karavanski putevi koji su ga povezivali sa gradovima na istoku i sjeveru morali su prolaziti preko velikih planinskih masiva Rumije, Lisinja i Sutormana. Savlađivanjem ovih prepreka stizalo se na suprotnu stranu Rumije, do Skadarskog jezera i dalje ka unutaršnjosti.

Iz Bara su u srednjem vijeku išla dva vrlo važna kopnena puta. Prvi se priključivao najbitnijoj suvozemnoj komunikaciji koja je zetsko priobalje (od Kotora do ušća rijeke Drim) povezivala sa Srbijom sistemom drumova, pod nazivom "Via de Zenta" (Zetski put). On je išao preko prevoja planine Sutorman, dolinom Crmničke rijeke na Rijeku Crnojevića i dalje do Podgorice, gdje se sjedinjavao sa kotorskim putem. Drugi put je vodio iz Bara za Ulcinj, preko sela Dobra Voda, Mrkovskog polja i dalje za Skadar.

Zbog daljine obale brodarstvo nije bilo izrazito razvijeno, premda je Bar, kao što smo rekli, bio glavna luka Skadra. Luka Bara «portus Antivrensis» raspolagala je skladištima za robu.

Grad se oslonio na prilično plodnu okolinu i na urbanu djelatnost, trgovinu i zanatstvo. Najisplativije se trgovalo sirovim metalima. Trgovalo se srebrom, zlatom, olovom i bakrom, uglavnom iz Srbije, tkaninama i maslinovim uljem što je donosilo ogroman profit porodicama u gradu. Plodno polje bliže Baru manje je korišćeno za proizvodnju žitarica, pa je gro zemlje bio prekriven bogatim stablima maslina, vinovim lozama i šipkovima. Od maslinarstva je stvaran najveći privredni dohodak.

Pretpostavlja se da je Bar u 15. vijeku imao od 80 do 100. 000 stabala maslina od kojih je većina tada bila stara i više stotina godina. Pored vodeničnih mlinova za mljevenje maslina, koji su se nalazili na rijeci, Bunaru, mlinovi pokretani snagom životinja i ljudi nalaze se još uvijek u većem broju objekata u gradu. Tako u velikom